

Afelonne Doek, directeur Collecties en Digitale Infrastructuur IISG:

‘Erfgoedinstellingen in een spagaat’

Je zou zeggen dat er anno 2017 goede afspraken te maken zijn over het tonen van gedigitaliseerde erfgoedcollecties.

De praktijk wijst anders uit.

Machteld Maris

Rechtszaken inzake auteursrechtinbreuk maken duidelijk dat de wetgeving niet goed aansluit bij de manier waarop erfgoedinstellingen hun collecties online beschikbaar maken. Zo werd het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (IISG) in 2014 door fotograaf Kors van Bennekom voor de rechter gedaagd wegens het ongeraagd online tonen van 221 van zijn foto's die zich in de collecties van het IISG bevonden. Ondanks het feit dat ze op klein formaat, in lage kwaliteit, met volledige naams- en bronvermelding getoond werden. Van Bennekom eiste 50.000 euro schadevergoeding.

Visuele metadata

Afelonne Doek, directeur Collecties en Digitale Infrastructuur van het IISG: "Het IISG stelde zich destijds op het standpunt dat het de beelden toonde als erfgoedinstelling en archief, in de context van de collecties, als visuele metadata en als uitdrukking van een historische gebeurtenis. Het is niet zo dat we posters van het werk van Van Bennekom verkopen in een webshop en daaraan verdienen. Het IISG is een onderzoeksinstituut. Van 270.000 beelden uit de collectie is een digitale representatie beschikbaar. Van het overgrote deel van deze beelden is geen maker of auteursrechtelijke bekend. Het regelen van toestemming vooraf is zeer arbeidsintensief en vrijwel ondoenlijk."

Schadeclaim afgewezen

De rechtbank stelde weliswaar auteursrechtinbreuk vast, maar wees de schadeclaim van de fotograaf af. Het gevraagde bedrag stond in geen verhouding tot de mogelijk geleden schade. Slechts zeven van de 221 foto's waren in totaal 49 keer bekeken, één keer was er een scan tegen on-

Illustratie Auke Herrema

kostenvergoeding opgevraagd. Om de collectie voor onderzoek beschikbaar te kunnen maken, heeft het IISG een overeenkomst gesloten met Pictoright, een collectieve beheersorganisatie (CBO), die namens beeldmakers optreedt en auteursrechtelijke belangen behartigt. Tegen betaling van een bedrag (hoe meer beelden, hoe hoger het bedrag) verleent Pictoright erfgoedinstellingen het recht om beelden online te tonen onder vooraf bepaalde strikte voorwaarden. Doek: "Maar met een collectieve beheersovereenkomst ben je er niet. Het tonen van beelden zonder toestemming is nog steeds in strijd met de auteurswet, er kunnen altijd rechthebbenden opduiken die bezwaar maken tegen het gebruik van hun werk. Erfgoedinstellingen zijn terughoudend bij het beschikbaarstellen en zetten (delen van) hun beeldbank op zwart. Dat kan toch niet de bedoeling zijn in een tijd waarin de beschikbaarheid van digitale collecties dé nationale ambitie is?"

Opt-outregeling

Het wachten is op de invoering van een *extended collective licensing* (ECL). Een ECL is een rechtsfiguur waarbij het mandaat van een CBO kan worden uitgebreid tot rechthebbenden die niet zijn aangesloten. Zij komen in aanmerking voor

een licentie. Rechthebbenden moeten altijd een opt-outregeling kunnen gebruiken. En er zou zo iets moeten zijn als een toetsing van de representativiteit van aangesloten leden bij een CBO door een College van Toezicht. Inkomsten die niet ten goede komen aan rechthebbenden zouden idealiter moeten terugvloeien naar de erfgoedinstellingen ten behoeve van digitaliseringsprojecten.

Zonder resultaat

Doek benadrukt dat een wettelijk ECL niet zaligmakend is. Maar het zou voor erfgoedinstellingen en CBO's wel makkelijker zijn om hun taak uit te kunnen voeren. Rechthebbende partijen of personen die beslissen over beschikbaarstelling, staan bovendien duidelijker in hun recht. De Federatie Auteursrechtbelangen heeft, samen met erfgoedinstellingen, al in 2013 bij de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie en de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap aangedrongen op een wettelijke invoering. Tot op heden zonder resultaat.

socialhistory.org/en/node/5146

(over de rechtzaak en het vonnis)

kl.nl/themas/auteursrecht

(over dossier Auteursrecht bij Kennisland)

Ingrid Dillo, interim secretaris-generaal van de RDA:

‘Bouwstenen klaar voor gebruik’

Vijf jaar na de start telt de Research Data Alliance (RDA) maar liefst 6.000 leden uit 128 landen. Deze community kwam al tot veel bruikbare bouwstenen, online beschikbaar voor iedereen.

Harmen van der Meulen

De RDA wil het delen en hergebruiken van onderzoeksdata faciliteren. Hiertoe worden producten ontwikkeld, bijvoorbeeld tools op het gebied van researchdatamanagement. Maar ook softwarecodes en beleids-

standaarden zijn voorbeelden van bouwstenen ontwikkeld door de RDA-community, beschikbaar voor iedereen die deze elementen kan gebruiken.

De RDA brengt data-experts bij elkaar: twee keer per jaar is er een werkconferentie met plenaire en parallelsessies voor de inmiddels ruim 80 werk- en interessegroepen. Ingrid Dillo, adjunct-directeur / directeur Beleid bij DANS en interim secretaris-generaal van de RDA:

Vervolg op pagina 2

CoreTrustSeal: nieuwe certificerings-standaard

Data Seal of Approval (DSA) en World Data System (WDS) van ICSU introduceren: CoreTrustSeal (CTS), een non-profitorganisatie ter bevordering van duurzame en betrouwbare data-infrastructuren. CTS certificeert data-opslagplaatsen op basis van de catalogus en procedures van de DSA WDS Core Trustworthy Data Repositories Requirements. Hiermee vervangt CTS zowel DSA- als WDS Regular Members-certificering. Mustapha Mokrane, voorzitter van de Standards and Certification Board van CoreTrustSeal.

'Wij leveren professionele certificeringstools en -diensten aan data-opslagplaatsen en bieden onze gekwalificeerde reviewers optimale omstandigheden om hun beoordeling uit te voeren.'

coretrustseal.org

E-DATA & RESEARCH

Jaargang 12 | nummer 1

Nieuwsbrief over data en onderzoek in de alfa- en gamma-wetenschappen.

E-data & Research verschijnt drie keer per jaar en wordt mogelijk gemaakt door: CentERdata, CLARIAH, DANS, Huygens ING, de Koninklijke Bibliotheek en het Rijksmuseum.

INHOUD

2 Verslagen van events in Gehoord en bijgewoond

Man-met-een-missie Mons over GO FAIR

4 Deze datasets zijn ook sinds kort beschikbaar

5 Eén database met duizenden beroepstitels

6 Spraakherkenning in een stroomversnelling

6 Een sticker voor het delen van data

7 K-PLEX vraagt om hulp: small data onder de loep

8 Clichés en stereotypen leveren veel data op

E-data & Research wordt gratis toegezonden aan relaties van de stakeholders. Ook een uitgave ontvangen? Mail de redactie: edata@dans.knaw.nl.

Scan deze QR code met een smartphone om de website van E-data te bezoeken. www.edata.nl